

# KOLOZSVÁRI KOZLÓNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Belső farkas-utca 78. sz. alatt gr. BÄNFFI ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint háromszor u. m. kedden, esőtürtükön és szombaton délel. Ára évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 80 krajczár. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik. A „nyitól”-i cikkek sora után 20 krajczár bevétele mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

## Csatározás Papiu Ilarianu röpirata ellen.

### II.

(D) Papiu Ilarianu ur annyira az újjából szopja történelmi és jogi állításait, hogy legkevésbé sem látja szükségesnek megmérni az időket és adatokat, melyekből valamely fölhányó állítását meríti.

Az ő felfogása szerint az ország minden intézménye, mely a parasztokat sújtotta, az oláhokat sújtá; előtte, ha a magyart vádolni akarja, tökéletesen analog fogalom a román és paraszt, habár ezen felfogást tüstént elveszti szemei elől, midőn más oldalról akadhat a magyarokba, s annyira nagy multat kölcsönöz a nemes oláhoknak, hogy még a tősgyökeres székely Mikó grófi nemzetséget, melynek őt nevét a székely Mikó havasa örzi, oláh eredetűnek merészli állítani; annak a nagy Hunyadi, a kinek magyar származását gróf Teleki József csalhatlanul bebizonyította halhatatlan művében a „Hunyadiak korá”-ban; annak gróf Telekiéket, báró Keményéket, Józsiákát, Náláziákat, s általában a legősibb magyar családokat, kik közül bizonyosan egyetlen egyik sem tartja magát egyébként, mint magyarnak. E részben románaink rajongása általános, és mi ezen felte csodálkozunk. Részünkről soha sem vitatnók egyetlen egy embernek is magyar eredetét, a ki magát nemcsak hogy romának tartja, de még magyar eredetét is tagadná, habár oly tisztá magyar neve is van, minők: Hoszsú, Molnár, Kádár stb. nevek, melyeket románaink több családi viselnek, s melyek tősgyökeres magyar szavak. De mi meg-hagyjuk örömet, legyenek románok, ha azzá lettek, és semmi jogunkat sem vitatjuk nevökhez.

Papiu ur gunyolódva a nemességgel, a mely közt pedig, a mint máshelyütt maga is elismeri, elég román nemzetiségű volt, fölhányja, hogy „a románoknak nem szabad nadrágot, csizmát, dupla süveget s gyolcsinget viselni.”

De ugyan kérdjük, mit viselt Ilarianu Papiu ur azon időben, midőn neve itt köztünk Pap Sándor vala?

Valjon mit viselt a magasztalt Janku ur, midőn ő velünk együtt irnokoskodott Vásárhelyt?

Most is emlékszünk világos kávészin zekéjére s pantallónára, s alig hiszszük, hogy inge is vászonból lett volna.

És valjon, ki tiltja el, habár az egész román nemzet bitorba öltözik is?

Vagy talán Papiu ur régebb időkről beszél? Az igaz, önök úgy szoktak, hogy a középkor törvényhozását, mely egész Európában elég obscurus volt, a mostan élő magyaroknak lobbantják szemére.

De még úgy sem érhet czélt Papiu ur, mert régi törvényeinkben sincs semmi nyoma annak, hogy az oláhokra ilyes törvényt hoztak volna. Egyetlen ily törvényt ismerünk az „Apr. Const.” V-dik rész 47-dik edictumát. Ebben ez van: „paraszt ember és béres szolga, posztóruhát, nadrágot, csizmát, dupla és forintos süveget, gyolcsinget viselni ne merészljen.”

E törvényezikben egy szó sincsen a románokról, itt csak is a parasztokról és béresekről van szó, és a székelyföldi, valamint magyar és szász parasztok és béresek éppen úgy el voltak tiltva az ily ruha viselésétől, mint az oláh paraszt; s az oláh nemes éppen úgy viselte a posztóruhát, mint a magyar nemes és szász polgár. Avagy azt állítja az író, hogy a parasztok mind románokból állottak, vagy is inkább, hogy a románok mind parasztok és béresek voltak? Jól van, fogadjuk el az állítást, de akkor aztán ne hánytorgassák azt, hogy e hazát együtt védették velünk; mert hisz tudva van, hogy a paraszt nem védette soha fegyverrel a hazát 1691-ig; tudva van, hogy még a székelyek közt is, a kik féltek a katonáskodástól, a főnemeselek jobbágyaivá tették magukat, hogy ne kelljen csatára mennők; tudva van, hogy az ország fegyveres ereje a nemességből állott a legirtozatos harcok korában, midőn a törököktől, tatároktól mellünkkel fedeztük Európát, országunk védelmére a parasztoknak nem sok vére ömlött; és így a Papiu felfogása szerint egészen paraszttá degradált románoknak sem folyt

volna vére e hazáért, melyhez most fölényt akarnak követelni, s csak is vagy háromszori paraszt lázadásban onták véreket, vagy is gyilkoltak, gyujtogat-tak; és természetes, hogy a mit e lázadásban a magyar és szász paraszt tett is, az mind a román nemzet dicőssége, mert csak neki van a mult időkből azon kiváltsága, hogy parasztnak tekintessék. Megköszönök mi ezt a történelmi felfogást, megköszönök mi, ha valaki csak a paraszt rendhez és lázadáshoz kötve a nemzetiségek fogalmát, azt mondaná, hogy csak Dózsa György keresztes vitézei voltak a magyarok, azért csupán, mert ők is az emberiség egy szent ügyéért gyilkoltak és raboltak, s hogy az akkori törvényhozás azért, mert e lázadás miatt a parasztokat elnyomta, az egész magyar nemzetet, nem pedig annak egyik osztályát nyomta el. Vagy tán e keresztes vitézek is oláhok voltak?

Mi nagyobb multat tulajdonitunk a románoknak; hadi fölkelésükben szép létszámot állított ki a román nemesség, és így nem alacsonyítjuk úgy le e nemzetet, mint Papiu ur, ki azt hiszi, hogy törvényeinkben a paraszt és béres szó annyit tesz, mint oláh.

Hogy atyáink miért hozták e furcsa törvényt, azt ők tudják; legvalószínűbb, hogy a nép fényűzését kívánták fékezni. Nem mentjük különben e törvény vandalságát, de ha Papiu ur gunyolja érette atyáinkat, mi azokra hivatkozunk, kiket Papiu ur a románok félisteni elődjöknek mond, a régi romaiakra, kiknek törvénye szerint a leghatalmasabb római nőnek is csak két köntöse lehetett, s ha egy harmadikat akart beszerezni, ezért a senatus-hoz kellett folyamodnia, s az megengedte, ha akarta. Mit mondana ma e törvényre csak Papiu ur neje is? ha t. i. van. Nemde barbar és ostoba törvény volt az. — Lám pedig a római jog bölcselése még a mostani codexeknek is alapul szolgál. Egy tulélt intézményért nem lehet a nagy egészet, nem az elődök évezredes jogbölcséletét kigunyolni. Tekintenünk kell másokra, nemcsak azokra, kiktől elakarjuk röpiratokkal foglalni hazájokat, mert csak is így lehetünk következetesek és szavavevhetők.

Mindazon argumentatiók, melyeket román írók egykor is máskor is a magyar törvényhozásnak ellenök intézett vandalizmusa ellen felhoznak, rendesen hasonlóak ahhoz, a minő ráfogást tesz Papiu ur a három nemzet uniojának, vagy a fenemlített approbatalis törvénynek czéljára nézve.

Hogy az oláh nemzetet volt nyomás, azt mi általánosan nem tagadjuk, de nem politikai, hanem vallásos volt e nyomás; nyomva voltak a középkorban a disunitusok, s minthogy az oláhok nagy része e hitfelekezeten volt, tehát nagy része is állott a vallásos nyomás alatt. Amde magyarok nem voltak-e régi időkben a görög hiten? nem voltak-e nyomva ők is vallásuk miatt annyira, hogy végre vagy hitet cseréltek, vagy az oláh parasztságba beolvadtak?

Ki állíthatja, hogy a görög hit, az oláhok kizárólagos hite lett volna? s ki mondhatja, hogy a katolikus oláhok nem éppen úgy románok?

Hogy azonban e vallásos üldözés leginkább az oláhokat nyomta, mint kik legnagyobb tömegben vallottak a görög hitet, ez bizonyos, s részünkről ezt soha sem is mentjük; de vizsgálja meg bárki hazai törvényeinket s bizonynyal úgy fogja találni, hogy a magyar souverainitás alatt az oláh, mint nemzet ellen lealacsonyító törvények nem hozottak. Azon régi törvények, melyek az oláh papságot érdeklik, egyes esetekre vonatkoznak, s a kihágások fékezésére szolgáltak; s hogy az oláh köznéptől a fegyverviselés eltiltatott, az lázadásának volt következménye, melyet az erről szóló Apr. törvényezik hozatala előtti évtizedben Mihály vajda mellett követett el. Barbárnak mondja-e Papiu ur Ausztria azon rendszabályát, hogy levert forradalmunk után oly sokáig csak engedély mellett használhatánk fegyvert? Az 1620-ban hozott törvényezik szerint is szabad volt fegyvert viselni azon oláhoknak, kik erről bizonyítványt tudtak bemutatni.

Jól tudjuk, hogy Mihály vajda berontásakor az oláh köznép mily irtozatos kegyetlenségek esz-

közül használtatott fel; jól tudjuk, hogyan gyujtatták fel akkor is Enyedet, Tordát s hazánk virágzó falvait; tudjuk hogyan feszítette ki a vérengző tömeg udvara kapujára Fehérmegye egyik főbirtokosát, hogyan égetett, pusztított, míg végre maga is odajutott, hogy a vadrengetegekben legyilkolt vagy éhen halt társainak holttestével kelle táplálkoznia, miután a nagy birtokosok gabonakészletét mindenfelé elégette. — Ha az oláh és germán üldözések alól kibontakozott ország a lázadékonny tömegtől a fegyverviselést eltiltotta: ez egy oly rendszabály volt, mit a személy- és vagyonbátorság követelt, és a miért az akkori időket kárthatni nem lehet. — Láthatni, hogy az csak időszaki törvény volt; és nem emlékezünk, hogy korunkban valaki valamely oláh paraszt fegyverét is levette volna válláról, midőn zaklatta a medvéket a Cziblesen, mennyivel kevésbbé háborította ily okért valaki a román értelmiséget?

Szemére hányni a jelen századnak a régi idők intézkedéseit, melyeknek többé már érvénye ugy sem vala — ez a legnagyobb igazságtalanság.

Ha törvényhozásunkat valaki vádolhatja, az nem az egyik, vagy másik nemzetiség, hanem maga a parasztság, mely egész Európában és így minálunk is el volt nyomva; de az emberi eszme győzött, a jogegyenlőséget 1848-ban törvényhozásunk kimondotta, és ezzel minden oly törvényt egyszerre eltörölt, mely az ember és ember közt születési különbséget alkotott.

Egy századdal mindenestre előbb áll törvényhozásunk azon középpont törvényhozásától, honnan Pap Hilarián ur sugalmakat küldöz erdélyi véreihöz. Maria Teréz korában már sokkal boldogabb sorsra lón helyezve az erdélyi parasztságot, mint a minőben él még a civilisatio mostani korszakában is a moldva-oláh parasztság, hol a szegény köznép nemcsak, hogy semmi emberi joggal nem bír, de saját természetéből is csak annyit hagy neki ura, a mennyit kedve tartja.

Láttuk családi hálhelyénél a moldva-oláh nép irtozatos nyomorát, hallottuk szomorú panaszuikat; pedig ama nép felett nem a magyar aristocratia uralkodik.

Teremtsenek elé előbb egy szép és szabad Oláhországot, hová mint nemzetiségük tűzhelyére büszkeséggel mutathassanak; és azután kárthatassák azokat, kiknek civilisatiojuk az olyan civilisatio megett talán messze hátra maradt volna.

## Az erd. muzeum évi közgyűlése okmányai.

Pénztárnoki jelentés.

(Folytatása és vége.)

Tehát a bevételek összege 1861 januártól october végéig:

1) Urbéri kötelezvényben névérték szerint 20,550 pft. 2) Nemzeti kölcsön kötvényben 100 pft. 3) Magány kötvényben levő alapítványban o. ért. 24,329 ft 51 kr. 4) Kölcsönre adott pénzről magány kötvényben 151,600 ft. 5) Készpénz bevétel o. é. ben 10,590 ft 87 1/2 kr. 6) Arany-pénz természetben 108 db. 7) Aranypénzről magány kötvényben 200 dbról.

Ezen elősorolt bevételi összegekből, az elkölthetetlen alapítvány volt 1862-nek januariusán 172,474 ft 51 kr és 139 db egyes arany.

Az 1861 nek januariusától october végéig gyarapodott I. Aranypénzzel 69 ddbal. II. Rendes folyó pénzzel pedig o. é. 12,537 ft 50 krral.

E szerint f. 1862-nek nov. re 1-ső napján az alapítványok összege.

a) Egyes aranyban 208 db. b) Pénzben pedig o. ért. 185,012 ft 1 kr.

A folyó 1862-nek januárjától october végéig „Kiadások” következtek u. m.

aa) Kamatra, kölcsön kiadott urbéri kötelezvényben 10,000 pft. bb) A „Letéti” osztálytól visszafizetett 2,100 ft-ri mag. kötvény, 2,100 ft-ri. cc) A vásárolt 3,000 pft urb. papírral és 56 db aranyért kiadva 2,278 ft 50 kr. dd) Igazgatás és kezelésre az utalványok szerint 399 ft 25 2/3 kr. ee) Állandó beruházás 327 ft 15 kr ff) Rendszeresített fizetésekre 4,777 ft 33 1/3 kr. gg) Természeti tárra 79 ft 90 kr. hh) Könyvtárra 708 ft 43 1/2 kr. ii) Nyomatványokra 180 ft. kk) Építésre és igazításra 1,125 ft 61 1/2 kr. ll) Kertmivelésre 370 ft. mm) Kamatozó kölcsönre adva 100 arany.



Ezek szerint 1862. jan.-tól october végeig kiadattak összesítve:

- 1) Urbéri kötelezvényben névérték szerint 10,000 pfrt.
- 2) Viaszfizetett pénzről magány kötvényben 2,100 osztr. ft.
- 3) Kölcsön adva aranypénz 100 db. 4) A kiadott készpénzek összege (lásd a részletekben) 10,246 ft 94 kr.

Ha már a „kiadásokat” a „bevételekkel” levonjuk a pénztár állása 1862. october 31-én u. m.

I. Vagyon urbéri kötelezvényben névérték szerint: 10,550 pfrt. II. Nemzeti kölcsön kötelezvényben 100 ft. III. Alapítványi magán kötvényben o. é. 24,329 ft 51 kr. IV. Kölcsönre adott pénzről kötvényben o. é. 149,500 ft. V. Folyó pénz, készletben 344 ft 63 $\frac{1}{2}$  kr. VI. Kölcsönről kötelezvényben 200 db arany. VII. Természetben, készletben 8 darab arany.

És így az egylet pénzereje áll:

A. Arany pénzben 208 dban, és B. Mindennemű pénz oszt. értékebe számítva: 185,356 ft 64 $\frac{1}{2}$  kr.

Beváradók a következők u. m.

- 1) Aláírt, de még be nem fizetett urb. kötvényben 21,480 pfrt. 2) Kiadott kölcsönök utáni f. évi kamatban o. é. 6,615 ft. 3) Az 1861 és 1862-re járó hátralék részvényben 5,155 ft o. értékben.

A Haynald püspök 6 exja alapítványa — mely jutalmi díjjal volt kifizetve — 300 osztr. ft levén, a kiállítás, a helybeli „letéti osztályban” vagyon; és nincs az egylet vagyonához sorozva.

Ime tisztelt közgyűlés! Elősorolva az egylet pénzügyeit, azokból világosan kitétni, hogy, habár erősödött is az egylet pénzalapja, de három év leforgása után sem tűtő ki magát azon eredmény, mihez aláírások alapján hitünk s reményünknek jogosan költöttük! Nem! mert

- 1) Az aláírt alapítványokból még 21,480 ft nincs befizetve, és 2) vannak olyanok is, kik, habár adtak alapítványiokról magán kötelezvényt, de még semmi kamatot nem fizettek, és 3) a mi az évenkénti részvényeket illeti: midőn az 1860. évre 876 részvényes fizette be részvényét, azt alapul lehet venni a jövő évre is; de már az 1861-ik évre csak 407 fizetett ezen évi october 32-ig.

Igaz ugyan, hogy az aláírt részvényesek közül sokan nincsenek benn a hazában, és sokan el is baltak, s ezek miatt megkevesedett a részvényesek száma; de ezen hiányt új alapítók és részvényesek nyeresége által volt remény ki-pótolhatni, azonban fájdalom ez évben csak egy új alapító és 8 új részvényes lépett be az egylet tagjai közé. — Mindezeknek csak is a megterhesült, s napoként keserítőbb körülmények levén okai, — azon erős hit és meggyőződésben zárom be jelentésemet, hogy honunk lelkes fia, míg egyfelől rövid időn bevéltandják adott szavukkal szentesített ígéreteiket, addig másfelől mindazok, kik még eddig nem tettek ajánlatot s különösen a minden szépre és jóra fogékony lelkes fiatalok, igyekezni fog ereje és tehetése szerint, időnként hozzá járulni ezen közintézet tovább fejlesztéséhez. — Adjá is az ég!

Kolozsvárt, november 24-én 1862.

Bányai Vitális,  
muz.-egyl. pénztárnoka.

U t a n j e g y z é s.

Mint hogy a m.-egyl. pénztári számadásos kimutatást előbb az igazgató választmányának is meg kell vizsgálnia, ez okból a közgyűlés eleibe terjesztendő számadási kimutatásnak october végéig szólnak kell lenni, de mivel nov. 1-től 24-ig még sokan fizettek be illetőségüket, van szerencsém tájékoztatól itt megjegyezni a következőket, u. m.

- 1) A folyó 1862-ik évi november 1-től bezárólag 23-ig azaz vasárnap estig befizetett a számadási napló és nyugtakönyv mutatása szerint

a) Alapítvány egy darab 100 ftos urb. kötelezvényben 100 ft. b) Magán kötelezvénybeni alapítvány 2,100 ft. c) Alapítványi kamatban 104 ft. d) Részvény illetékben 305 ft. e) Egyszer mindenkorra adva 5 ft. f) A kölcsönre adott 100 db arany, évi 6% 6 arany.

## TÁRCZA.

AZ

### ÉSZAKI FÉNY.

(Folytatás.)

— És miért grófnő! ha szabad kérdezni?

— Oly ifjú még s már titkos fondorkodások üldik, szolt érdekő hangon a the-nénike.

— Minő figyelem ez?

— Sejt ön valamit? kérde Andrásné.

— Miről nagysád? Ugy hiszem, gróf Hallayné ellentünk indított pöréről akart szólni a grófnő.

— Oh igen könnyen elhiszem, hogy azon tárgy, hova figyelmem futott, ama gyalázatos pörrel szoros összeköttetésben áll. Kérdésen kívül valami történt, a minél fogva azon pörhez kötött reményeket igen hamar meghiusítaná önnek közelebbi összeköttetése a Zováthy Rinald házával. Egy titok van náluk, melynek én csak gyanúját bírom Rinald kilesett szavaiból és férjem eltávozásakor homályos nyilatkozatából, melyet csak most kezdetem elemezni, midőn néhány hó előtt Sofie arra akart bírni, hogy az önként ellen intézendő keresetből ne vonassam ki nevemet. Ah tudom én, hogy e követelés nagy istentelenség, hogy miért? azt nem tudom megmondani, csak annyit sejtjek, hogy ők azon ősi kincset, melyet most követelnek, tizenkét év előtt egy más közt felosztották, s én is kikaptam belőle e kegyelem-

részt. Ugyan kérdem, honnan volt Rinaldnak és Andrásnak pénze, hogy pár százezer ezüst boldogságot nekünk? és hogy még elég maradjon arra, hogy Rinald rendre megszerezze egész Halomlyógyét s közep vagyonu nemesből hatalmas birtoku és tőkepénzes ember legyen? honnan állhatta ki férjem azon temérdek költségeket, melyek neki a külföldi élet s a tánczosok vidám társasága kerülhetett? Oh bizony! ha férjem tudná, hogy önként ellen oly istentelen pör indított, előlénké és megfektet: mit jelent azon mondat, melyet eltávoztakor intézett hozzám, midőn a pör kibéküléseért részemre juttatott kétezer darab aranyot ez asztalra letette. „Tudjon annyit — mondá ö — nekem — hogy egy követelés alatti pénzösszeg új forrás, az eredeti kutfőhöz visszavezethető.” Nem értettem akkor őt, mert nem állott érdekemben szavai értelmét boneznom; de jelenthet-e ez egyebet — mint a miről egykor kőszabir beszélt — miképp ők fölfedezték s felosztották Hallay Szidonia ősi kincseit? Oh ez mindent megmagyaráz. E miatt nem szabad önt Izidorának szeretnie, e miatt kell széttörni mindenáron azon vagdalomnak, melyet Izidora öntől meg nem tagadhat; de Izidora mégis végre az öné leendő. Jó hitem sugja nekem ezt, s ebben nem szoktam csalódni. Bevallotta nekem a kedves gyermek, hogy önt szereti s én bátorítom szívét a mennyire Sofie és hű cimborája Spott csüggesztik. Hadd menjenek ők a nagy világba, a fénykörökbe. Oh sokszor elbeszéltem már Izidorának ama világ fény- és árnyoldalait. A fénylítés és hízlegések el nem fogják őt csábítani, mert habár én — édes

## A dézsi ev. ref. egyház és a társalkodási egylet közti viszony.

(Folytatás.)

A társalkodási egylet s az egyházi tanács által kinevezett vegyes bizottság f. évi sept. hó 20-ig több akadályok miatt nem ültetett össze, mikor is a társalkodási egylet olvasószobájában egybegyűlvén, legelőbb is a társ. egylet egyik igazgatója U. Gy. fejezte ki az egylet részéről azon óhaját, hogy az egyház ne kívánja az egylettől azt a jövő tavasszal, hogy az épületet újból fedettesse, de fogadja el a befedetés költségeinek megfelelő összegét készpénzül, s aztán gondoskodjék az egyház a fedél jó állapotban leendő fentartása iránt, mi közbélyesséssel fogadtatott. Ezután áttérvén az épületek lehető hasznosbéri összegére, fölémlíté, hogy az egylet tudja, miszerint az egyháznak még egy más testülettel a timárczéval is van összeköttetése, s ez az általa használt terem 120 ezüst frtot fizet, s tekintetbe véve, hogy mit a társalkodási egylet bír több, azért ez kész is a mondott összegnél többet adni évenként, de sokra nem terjeszkedhetik, mert ez által részvénydíját tetelesen fölemelni volna kénytelen, e miatt tagjai száma megapadhatna, s nem állhatna fenn. Miért is az egylet részéről évenként 150 frtot ígér o. é.

Mire én azon kérdést tettem, hogy a társalkodási egylet ez összegért az eddig ennek jövedelmezett kereszmahehelyiséget is kívánja-e? s másik igazgató V. Zs. azt felelte, hogy igen.

Ekkor fölfejtém, hogy „az U. Gy. ur által tett nyilatkozat, s ígérete közt nincs logikai következetesség. Ugyanis a fogadóért fizetnek a társalkodási egyletnek évenként 80 frtot osztr. értékben”, s ezt levonva az ígért 150 frtból, esnek az egylet által közvetlenül használt egy terem s 4 szobára 70 frt o. é., és így szinte csak fele annak, mit a timárczéval az általa bírt egy teremért ajánl, s mit az egyház papi segédje lakja bérébe (120 ft. o. é.) ad. Fölémlítém, hogy ha ezen ajánlatot mi elfogadjuk, s az egyházi tanács és képviselői közgyűlés elébe terjesztenék, lenni fognának, kik ebben az egyház s illetőleg az iskolai alap megkötöttségét látván, az átengedésnek ellene mondanának, s a felsőbb rendeletek értelmében az épületek közárverés után leendő kiadását sürgetnék; azt bizonyosan maga a mlgtos egyházi főtanács is meg fogná rendelni, s ez esetben a házról oly magasra emelkedhetnék, hogy azt az egylet éppen nem bírná meg, s így a két testület közötti viszony, mit szorosra fűzni óhajtanánk, a körülmények hatalma által szétszakítatnák, miért is nem mint az egyház képviselői, de mint az egyletnek tagja kérem ennek képviselőjét, ha a fogadó helyiséget is kívánják, ígérjenek legalább 200 frtot o. é., mely esetben az összes az egylet által használt helyiség 120 forintban maradna; vagy miután a kereszmahehelyiség az egyletre nézve egy is szükségfeletti, erőll mondanának le, s ígérnének csak is az egylet által használt felső emeleti helyiséget az egyház képviselői által is az egyházi tanács utasítása értelmében elfogadható összeget. (Folytatjuk.)

Torda, nov. 30. 1862.

E hónap szárazon kezdé s nyirkosan végezt. Közbe volt egy-egy deres, ködös s még havas nap is, de mégis több volt benne szép, mint rut.

A bor- és busadót egy ide telepedett megyei magyar tisztviselő K. K. nevű vette ki haszonbérbe. Ő a megye irodájában ír s a boroknak pinceszé szerenti felírására egy zsidót, egy pénzügyőrt s egy városi szolgabíró V. J. nevűt bizott meg s azt felelte egy bizonyos körben, midőn ezért gáncsolólag kérdést intézett hozzá egy polgár, hogy nem bízik a magyarban; miért aztán egy néhány ropogós szót kellett eltűnni s még tán a villámást menykötés is követheti, ha lecsendesítők nem lesznek.

\* A közelebről tartott árverezés következtében fizetni fognak az iskolai alapnak ezután évenként 89 ft 50 kr o. é.

A kir. kormánysszék megrendelte, hogy a pálinkaáru-lási jog három évre adassék haszonbérbe. A kebeles polgároknak evel a volt céljuk, hogy ők abból egy bizonyos regale részt vegyenek ki, s a többi menjen a város szükségéi fedezésére s ezt egy kérréssel fel is fejtették. Mi sikere lesz? nem hallottuk még.

Városunkban tanácsai személyek változása történt. Erre önként lehetett előre következtetni, midőn a nem és igen felett keletkezett szavazat következtében több tisztviselő el-bocsátattak.

Mult 1861-ben választott két városi tanácsosunk ez év elején a mai rendszer behozatala alkalmával a zöld asztal mellől félreállott, kijelentvén, hogy e kezelesek törvényeivel nem ismeretesek; helyükbe a község képviseltele választás útján Dömján Miklós és Balogh János ügyvédek helyettesítette, míg közgyűlés által új választás történik s eze-ket az 1847-beli szokás szerint hivatali komolysággal a főispáni t. cz. helytartó urnak feljelentette. Ezután kormányzó ő nagyméltósága felszólította a tanácsot az udvari korlátnok-ság által kiadott rendelvény nyomán, miszerint sept. végeig, a mely város magát nem rendezi a kiadott patensek értelme szerint törvénysszékieg, politikailag, rendőrsékieg, az által-megyen a volt cs. kir. járáshivatal után életbeletettett megyei, széki stb. hatóság alá perlekedés végett.

E városi előjárású elrendelte magát s mindenki is elfogadta társzáját azonnal, csak id. Baranyai Pál nem a törvényszéki elnökséget, míg fensőbb helyről megerősítése meg nem jön. Mindezekre semmi visszairás nem történt, hanem folyó hó 28-án este ártira a t. cz. főispáni helytartó ur, hogy Lengyel István, kit 1861-ben a nép alhadnagy-nak választott, törvényszéki elnök, Timár Gábor tordai egyes bíró, Kasza András, ki f. hó 29 én visszaadta hűjölését, és Székely Miklós tanácsosok. A főhadnagy idős Baranyai Pál, Ajtóni József meghagynak; Nagy György volt tanácsos, rendőrigazgató, ez is 30-án azaz má, lemondott A tanácsosok fizetése 3—3 száz frt, de megígértetett, hogy feljebb fog emeltetni. Timár Gábor, mint ki a megyei inrokságból tétetett ide át, fizetését veszi a megyétől, s ki helyébe a megyére inroksnak kinevezetik, a veszi a tordai majorsági pénztárból fizetését 300 forintot. Szent-királyi Mihály megyei alügyész és Kövári Józsa helyett főügyész Jakab Gergely volt ígató főjegyzői rangra emeltetett, ifjabb Baranyai Pál inroki állomásból ígatóba lépett.

A polgárság, e tervét főispáni helytartó t. cz. Züllieh István urnak előre megtudván, szorgalmazta a főhadnagytól a képviselői gyűlés megtartását. Meg is tartott folyó hó 28-án délelőtt, honnan egy kinevezett küldöttség találta meg a főispáni helytartó urat s kérte, hogy eszközöljön község-gyűlést s a val választasson előjárókat, mint eddig is volt törvényes szokásban; de erre tagadó választ nyert s most már a képviselőlet folyamodik a nagyméltóságu kormányzó elnökséghez stb.

Hogy az egyes bíróságnak ily városban mint Torda, 500 forintig mi értelme? azt meg nem foghatjuk, mert az mind apróság; gyenge kereskedése levén Tordának, követ-kezőleg apró összegekkel folytatja minden olyan egyén azt. Tehát a tanácsai törvényszék mint eddig, ugy ezután is el-bírhathá. Itt több a jogos kérdés, minthogy Tordának nagy határa van s mindenki gazdászatot ít.

Mig a kinevezés megtörtént, halljuk, hogy tordai Nagy Miklóst, Szigethi Sándort, kik a megyén kimondott nem ért főjegyzői és szolgabírói állomásaikból letétettek, tanácsosi állomással megkínálták, de nem fogadták el.

## KÜLÖNFÉLÉK.

— Gróf Apponyi kiegyenlítési missiojáról már külföldi lapok is hoznak híreket. A „Le national” e tárgyban így ír: Országbíró gróf Apponyi megérkezett Bécsbe új ki-

hagyott életében, s a kik láttak virágzó állapotban, elgondolják rólam: mi lehetett volna e nő? s megvizsgálják, hogy mi lettem; azoknak könnyelműbb része kigun-yol engem, de a nemes és érzékeny rész azt fogja mondani: mily boldog lehetett volna Zováthy András egy nővel, ki nem vala rut és kinek szive tisztaságát s hű szerelmét senki kétségbe nem hozhatta. Sokat és sokszor beszéltem Izidorával. A balsorsnak azon szomorú alakjai, kik közé én is tartozom, észrevetelleikkel mely benyomást hagynak a gyermek szívben. Ott ültem ama tűzhely előtt főzve theamat, melyről a világ engem thea-nénikének nevez. Jól készítem ez italt, látni fogja ön, mert az lesz onzon-nánk. Izidora mellettem foglalt helyet, s szép kék szemei mely részvételt s szeretettel kísérték minden mozdulatomat. Szívemben biz-ván, jól esett nekik egy hű rokont bírni, ki-hez őszinte lehet. Így beszélte el nekem, hogyan látta önt legelőbb a sírnál, hogyan találkoztak később együtt, s mily kedves előtte a szeretetreméltó Eliz. Meggyőződtem, hogy e gyermek önt szereti. És bárha ellen-kezőt vél, nem volt ön ismeretlen előttem. Egy fiatal, ki férjem rokona s nevét viseli, nem lehetett előttem közömbös. Az előkelőbb körökben hallám dicsértetni eszt; falujából a nép levándorol ide szuszékkal, zsindeyllyel és e nép dicsérte önnök szívét s egész családjának nemes lelkiségét... és higgye ön nekem, e téren legilletékesbíró a szegény nép. Én ismertem önt s még teljesebben meg-ismerem, midőn Izidora leírta egész alakját.

(Folytatjuk.)



egyenlítősi indítványokkal. A „Presse“ tagadja, azonban való ez. S egy idő óta az a hír, hogy a konszervatív befolyása növekszik az udvarnál. Azonban gr. Apponyi közbenjárásának nem lesz eredménye, még ha az udvar hajlani is fog a régi konszervatív tervéhez, mert a Deák párt, az az a magyar nemzet, nem fog helybebagyni oly szervezést, mely ezen párt auspiciuma alatt jön létre. Így ír a belga lap. Hír után másként constatahatjuk e kérdést, s úgy hiszünk, hogy gr. Apponyi terve, ha diadalt nyer, annak a Deák párt ellenzéke lesz ugyan, de nem ellensége; az akadály máshelyütt van bír szerint, u. m. az 1847-es polittikusoknál, kiknek élén Zsedényi áll, s orgánjuk a „P. Hírnök.“ Ezek keményen dolgoznak arra, hogy a magyar királyságnak felelős kormánya ne lehessen, s a megyei, most eléggé látható, nulli potentiait állítsák a parlament ellenörködés helyébe. Kérdésen kívül ezeknek nem ellenzéke, hanem ellene a Deák párt; s e kérdésben kiválgat Deák-párti lesz az egész nemzet.

— Gyász-hír. Volt honvédőrnagy csikszentgyörgyi Mártonfi Zsigmond nincs többé! A ritka tudományos ismerettel és képzettséggel bírt férfi, az irodalom több ágazatában kitűnő sikerrel fáradozott és „koszorúzott“ jeles író, a szépművészetek iránt kiváló előszeretettel tanúsított derék hazafi, a valódi őszinte emberbarát, s különösen a vasszorgalmu r. kath. felgymnasiumbeli rendes tanár Sz. Udvarhelyen, alig hat napig tartott heves tüdőbő következtében, folyó december hó 10-én reggeli 4 és 5 óra között hirtelen megszűnt élni! A derék „székelyfi“ tetemeit a székely anyaváros kath. temetőjének hantjára fogják fedni... hová is azok e hó 12-én délelőtti 10 órakor fognak minden volt igaz barátai, ismerősei és tanítványai keserű könyei között kivetülni. Ez életben jobb sorsot érdemelt hazánkfiának, barátunknak s e lapok levelezőjének t. cz. olvasói mondjunk mi is egy utolsó „Isten hozzátot“, és kívánjunk szívünkkel „örök nyugalomát.“

— M.-Vásárhelyről írják nekünk, hogy a királyitábla ideiglenes szervezete iránti felsőbb rendelet már megérkezett oda. Alakult egy elnöki állomás 4,000, alelnöki 3,000, nyolcz tanácsos 2,000, hét tanácsos 1,600, bárom aligatós 900, levélgazdátó 1,000, három segéd 700 és 30 inok 300 forint évi díjjal. A tábla ily minőségben január 1-jén kezd meg pályafutását. Jövő számunkban részletesben.

— A „Botschafter“-t Kolozsvárról táviratilag értesítik, hogy főkörmányszéki alelnök, m. Kozma ur, nehéz beteg lett.

— A „Sch. Correspondenz“ hiteles értesítés nyomán hiszi közölhetni az erdélyi dolgok állására nézve, hogy egészen új „választási törvény“ van kidolgozva, melyet oetroyálai fognak. „Elhatározták, sőt — ugymond — kénytelenek voltak ezt tenni, mivel a régi (melyik már a régi?) választási mód egyáltalában gyakorlatiatlan s a mostani viszonyok közt kivételten, s bizonyára sok képen kellett volna azt toldozgatni, foldozgatni.“

— A hó pár nap óta esik nálunk is.

— A brassói rom. cath. templomban folyó hó 10-dikén istentelen gonoszok rablást követtek el. Azonban betörésnek semmi nyoma.

— A „Presse“ nek írják Velencéből, hogy azon fel-ségárlási per, mely egy külön, e czéla felállított katonai törvényszék előtt tárgyalatott, úgy látszik mind nagyobb kiterjedést nyer; közelebb a vidéken többeket befogtak, kik a vád szerint császári katonákat szökésre csábítottak s fel-ségárlási bünt követtek el.

— Szebenben dec. 3-án a tiszai vasúttársaság mérnökei részére az arad-vöröstoronyi vasútvonal előmunkálatainak befejezése ünnepelell az ottani iparegylet lakomát adott.

— A német centralista lapok, az országbiro ő nmlga Bécsben időzése alkalmából ismét a legutóbbi híreket terjesztik. Így a „Mähr. Korr.“ bécsi levelezője azt írja a többiek közt, hogy gr. Apponyi azon, többnyire „ó-conservativ“-ból álló kis párt küldötte, mely már az 1848-i alkotmány módosításába beleegyezett, a nélkül azonban, hogy a „Deák-féle“ párt s ennek organumai beleegyeztek volna. Gr. Apponyi — ugymond a levelező — tulajdonképpen nem ó-conservativ s így nem is sokat gondol e párt győzelmével. Ó benne egy külön magyar ministerium eszméje vert gyökeret. A gróf ur kiegyenlítősi tervéhez bizonyosan a magyar ministeriumot is beszötte, s hogy ez létre jöhessen, a bécsi kormányörökben egész felforgatásnak kellene meg-történni. — Az említett levelező ezután gróf Apponyi ki-detését mind „subjectiv“, mind „objectiv“ irányban meg-hiusulandónak mondja, s végre azon keserű vizsgáztatással nyugtatja meg magát, hogy a „jelen politikai tömkelegből“ nem lehet kivétel út találni fel. „Az „Oesterr. Ztg.“ me-gint kijelenti, hogy a magyar kormányférfiaknak nincs párt-juk Magyarországon. Továbbá: hogy a dualismus alapján lehetetlen a kiegyenlítés.

— A magyar írók segélyegyletének sorszá-mai kibuzatván, a nyerevények Pesten a Köztelken átvé-mek. Ez egyetlén az egyes helyzetben, hogy az egyes nyere-mények tovaszállításáról gondoskodják, minek következté-ben az első magyar kertész-gazdászati ügynök-ség (Pest, József 14. sz.) azon intézkedést tette, hogy a nyérő számokat hozzá beküldvén, az azokra esett nyere-ménytárgyakat rögtön postán vagy vasuton, miértőlég csa-magolva, az illető t. hazáokfiának kézbesíti.

## N y i l t t é r .

E becses lap 161—162-ik számában Bartalics Ig-náz szászhegyi, és Csibi Lajos dírtói bíró aláírással, bors-zéki tudósításainkra megjelent czikkcske által, felhíva érez-zük magunkat e tárgyban utolsó szavunkat elmondani. Mi előtt azonban azt tessék, ha nem is tanári székéből (mit rovánsunkra guonyosan felhozni méltóztattak, s melyre mint látszik, a t. urak a maga idejében nem sokat hallgattak), hanem itt a nyilvánosság színe előtt vagynak bátrak a t. bíró urakat a következőkre figyelmeztetni:

a) Haray és Soós, Y. Z. és Csibi név, mely alatt, bár ugyan egy dologról, a borszéki hiányok- és vissza-élésekről írtak, de négy személyt jelentenek, melyet össze-zavarni nem szabad; s ha a t. urak a bevett irodalmi sza-

bályokkal ismeretesek, még akkor sem, ha sejtelmők az anonymitás alatt lappangó személyt felismerni binni engedi.

b) Pakulárstylenek, melyet visszatörésként ránk erő-szakolnak, olyan stíl nevezhető, melyet a szerkesztő urak — olvasók s az irodalom iránti gyöngéd figyelemből — vagy szelidíteni, vagy éppen kihagyni kénytelenek, a mint történt a t. uraknak a „Korunk“-ban, s hiszem, e becses lap hasábjain is ki jött czikkeikkel.

c) Végre, a vádat okokkal, az igazságot adatokkal lehet csak földeríteni.

S mit tesznek önök uraim? A „Korunk“ 136—137, e becses lap 161—162-ik számában részint bevallás, részint hallgatás által saját maguk tanuskodnak állításaink való-ságáról, s miután, mint az egykori székely ember, magok alatt levágták a fát, minket, ha általuk is igazolt állításainkat vissza nem vonjuk, nagy megatalkodottsággal becsütlet-sértő rágalmozónak nyilvánítanak. De erre ám küldjének Ditró-Szárhegyből embert is, ha találkozik, a ki le ne ka-czagja rémséges Ritter hangon írt nyilatkozataikat, mely na-gyon közel emlékező hozá a boldogult Don Quixotte szél-malmi beves csatáját.

Most már számoljunk azon állításainkról, melyeket a t. bíró urak hallgatásuk által el nem ismertek.

Tebát mi azt állított, hogy Borszékon az erdőt tűz-zel, vassal éktelenül pasztitják. Önök erre szóról szóra így válaszolnak: „Igaz, hogy Szászhegy helyiséggel közös erdőrendszerben történnek kisebbbirtok kibágások, sőt gyujtá-sok is.“ Tebát igaz. Azt állított, hogy a „Reményhez“ címzett vendég, egy korhadt gerendákból akol formára öszeéskelt bódó. Önök ezafelől nem csak azt ismerik el, hogy régen épült fényőgerendákból áll, sőt azt is meg-említik, hogy a tulajdonos két községek nemskára egy czélszerűbbet fognak építeni. (Tebát csakugyan igaz, hogy nem czélszerűt). — Azt állított, hogy a „Wanderer“-en kívül más lapot, a 32 ezer frt évi jövedelem dacára nem jártattak. Önök sajnálattal vallják be, hogy a bizony ugy van. Tebát ez is igaz. A 32 ezer frt évi jövedelemre felmatta-nak mintegy 20 ezer ftára építkezést, s aztán meg, hogy fizetik a bábát stb. De hát hol van olyan rendezett falu Erdélyben, a hol iskola ne lenne, birót, papot, kántort, kerület stb. ne fizetnének, de mi intézetekről, hazafni áldo-zatokról beszélünk.

Végre a mi a két haza közönségét, sőt még a külföl-dőt is közelről érdekli, ez a borvizzel való visszaélés, azt állított t. i. hogy a tisztelt urak beleegyezésével egy az igazi borviz-forrástól félóránra fekvő gyenge ásványos for-ráshoz töltő-bázat állítottak, s abból naponként 3800 üveg-gel töltöttek meg eladásra az európai bírt vízzel egyenlő üvegekbe, s annak minden keltekei és igazoló jeleivel ki-állítva, mely eljárást azok által, kiket ily nemű vízzel rá-szedtek, csalásnak hallottuk nevezetn, s mi is jogosan an-nak nevezzük.

Ezt is elismerik a t. bíró urak, hogy igaz, csak hogy nyilatkozataikban azt mondják, hogy „a két közönség egy saját borszéki birtokán utjonnan talált forrást, fogal nyit-hat meg a töltésre“, s azért a család helyéget rásülni senkinek joga nincs.“ Azonban, hogy az ilyen eljárást a t. urak is csalásnak tartják, bebizonyítjuk ezafelől azon soraival, mely így hangzik: „Az is igaz, hogy borszéki gyanánt sok más helyekről borviz árutatják, azonban a köz-ségek részéről már is oly intézkedések vannak munkálában, melynélfogva mindenkinek alkalma leend a borvizvásárlás-ban kellőleg óvakodni, az ily csalás ellen.“... Sic?... hát a mit a t. urak engedtek meg borszéki főktől gyanánt kiállítani, már most hogy nevezzük?

De még tovább megyek. „Csalás az (mondják a t. bíró urak) midőn mást hazugsága által szándokosan és tudva megkárosít.“ Valóban ugy van, önök is tudták jól, hogy az annyira keresett, s borszéki víz alatt ismeretes forrástól félóránra eső kútból 3800 üveggel töltöttek naponként, a melylyel, midőn egyfelől száz meg száz borvizzel keres-kedő székelycsalád bítelet alá szállíták, s keresetében meg-szüktették, másfelől meg ezer vevőt megkárosítanak; tebát család, mert a főktől borszéki vize jelynével ellátott üveg-pecsét s igazoló czédula hazugságot bizonyított; szándékos, mert önök jól tudták, hogy tartalma nem az elhírhedett és keresett főktől vízből, hanem az urak által „Erdeji-kutnak“ nevezett gyenge vízből volt töltve.

S most, miután a mérges nyíl, melyet annyi gyöngéd-teneliséggel hiteltlen ellen szorak, az igazság pajzsáról, melylyel azt felfogtuk, lepattant, s a t. bíró urakra száll vissza, részünkről a vitatkozást bevezetettnek nyilvánítjuk. Külön-ben szállásunk belső király utca 17. szám.

Kolozsvárt, nov. 24. 1862.

Haray Viktor.

## POLITIKAI HÍREK.

FRANCIAORSZÁG. Páris, dec. 12. A mai „Moni-teur“ jelenti: A császár fogadta az orosz követet. A császár örömet nyilvánította a hat év óta fenálló jó viszonyok felett, a melyeknek tartósságára annyival biztosabb kilátás van, mivel kölcsöntös rokonszenvből s a két birodalom va-lódí érdekeiből vették eredetüket.

A „France“ szerint a törvényhozó test ülései januarius 12-én fognak megnyitattni.

Párisban ugy látszik kellemetlenül hatott a porosz ki-rály kézirátának a szabadságharcra emlékeztető szakasza. A „France“ erre következő megjegyzést tesz: A mi haza-fias érteztünk nem oly igen érzékeny azon nemzeti ünnep-lyekre, a melyek által szomszédaink nagy történelmi vissza-emlékeéseket akarnak megünnepelni. Mindamellett egy kissé feltűnő, hogy béke közepette, s a mig a haladó polgáris-mód mindinkább törekszik régi ellenségeskedések emlékeit kitörölni: tul a Rajnán visszaakarnak idézni bizonyos kor-szakokat, nem gondolva meg, hogy ez másutt igen könnyen, visszahatást idézhet elé. Minő benyomást tenne Európában

\*) Helyszükre miatt adatainkat csak kivonatban adhatjuk.

Haray.

\*\*) Igaz, csak nevezze meg a forrást, s ne adja a főktől vízzel egyenlő üveg- és bizonyítékok mellett, mert arra nem hiszünk, hogy szólna a főkörmányszék engedélye.

Haray.

ha Franciaország nemzeti ünnepeket akarna rendezni a ma; rengoi, austerlitz vagy jeni napok megünneplésére?

OLASZORSZÁG. Turin, dec. 11. A már említett miniszterek között a tárczák következőleg osztattak fel: Fa-rini elnök, Pasolini külügy, Peruzzi belügy, Minghetti pénzügy, Pisanelli igazságügy, Menabrea közmunakügy, della Rovere hadügy, Ricci tengerészet, Amari közoktatás és Manna föld-mívelésügyi miniszterek.

A kamara mai ülésében a miniszterek mindnyájan je-lenvoltak. Farini jelentette, hogy a kabinet megalakult s következő tartalmu programot olvasott fel: „Az ország érzi, hogy eljött az idő, a melyben a szerzett tartományokat az egyesülés javallmaival biztosítani, a belső szervezésen erély-lyel munkálkodni, a közigazgatást szabadelvű alapokra fektetni s az alkotmányos szabadságot, a nyilvános rend első feltételét, kifejezni szükséges. A ministerium híven ragaszkodva a közjog amaz elveihez, a melyeknek közzöni az olasz nemzet megalapítását, ragaszkodva a parlament irány-zataihoz, szilárd meggyőződésűt nyilvánítja a nemzeti egy-ség teljesevé felől. Azt hisszük, az általános önbecszerzet kívánalmainak hódolunk, a midőn tartozkodunk oly ígére-tektől, a melyek egy hamar nem valósulhatnak. Maga az olasz egység iránti szilárd hitünk jogosít minket arra a nyi-latkozatra, hogy Olaszországnak, egységre befejezését az ese-mények folyamára kell bízni, s önműtás és csüggegtség nélkül bevárni az arra kedvező alkalmat. Olaszország eddigelő a nyugalom és haladás biztosítékait adta a polgá-roslult nemzeteknek. Haladjunk tebát előre ezen az uton, a midőn szemünk előtt tartjuk Európa általános helyzetét s Olaszországnak ugy szövetségét, mint teljes függetlenségét meg akarjuk tartani.“ A felolvasott program tetszés joleivel fogadtatt. A kamara elnöke beada lemondását, a melyet azonban a kamara nem fogadott el. A pénzügyminister be-mutatta az ideiglenes költségvetési javaslatot. Az a bizottság, a melynek földadata volt Lamarmorának a brigantokról tett jelentését tudomásul venni, constatiozza, hogy a jelentés nem teljes és sok kifogása van a kormány-használat rend-szer ellen. Szerinte a rablások főkei a lakosságnak csekély bizalma a fennálló viszonyokhoz és II. Ferencnek Rómában tartzkodása. Érinti a természetesen tartott orvosságot, hogy a bizalom szilárduljon s az ország a kormány törek-vésével egyesüljön. Bizottmány kinevezését javasolja, mely e kérdést alaposan tanulmányozván, a kamrának róla jelen-tést tegyen. Lamarmora üdvözlő iratot intézett az új kabi-nethez, melyben késznek nyilatkozik, hogy szolgálatát a haza javára mostani állásában folytatja. Állítják, hogy a költségvetés megszavazása után a kamrártól befejeztetik s az új ülésszak január közepén veszi kezdetét.

Garibaldi Nelon tudorhoz következő tartalmu levelet intézett Pisából dec. 5-ől: „Kedves barátom! A szeretet és hála nyilvánításával tartozom önök. Ön megjelenése Spe-zziában szerencsét hozott nekem, és ha lelkemben valaha kétely támadhatott volna, az engem gyógyító sebészek szak-aratott és testvéries ápolása dacára: Önök oly végtelen ro-konszorgóssal tekintettre s oly magasztos és bátorító szavaira, többé nem kételkedtem felgyógyulásomon. A golyó kibúzása olta sokkal jobban érzem magam; a mely müttét tudós ha-zánkfia Zanetti tanár oly ügyesen vitt véghez azokkal a mü-tőszerekkel, a melyeket ön nekem küldeni sziveskedett. Hol-nap egy szilárd köteléket fognak tenni sebemre s remény-lem, hogy mankóval rövid időn mozoghatni fogok. Isten áldja meg önt s azon érnény embereket, a kiknek nemes elvei önből a tudomány kitűnő férfiat s a jöltörvőt megtisz-telték. Lekötelezettje Garibaldi.“

A közmunaká ministeriuma egy Róma és Ancona közti vasútvonal építését határozza el, még pedig oly irányban, hogy háboru esetében valamely ellenséges hajóraj a közle-kedést ne háborgathassa.

Cavour emlékére 550,000 frank gyűlt. Az illető bizott-ság a Carlino téren Turinban, dombormetszésű talapzatra állított bronzszobort indítványoz.

A bécsi „Presse“ római tudósítása szerint a pápa haj-landó volna állama beligazgatásában reformokat engedni, melyeket eddigelő a francia kormány sürgetésére nem akart megadni mindaddig, mig elvett tartományait vissza nem kapja. Mondják, hogy Mathieu besanconi (francia) érsek-nek sikerült ez engedményt kinyernie, s a pápával a fran-czia császár javasolta reformtervet elfogadtatnia. Antonelli bíbornok egy bizottmányt nevezett ki e tervek megvizsgálá-sára a szent collegium tagjaiból. A mindössze 7 személyből álló bizottság nov. 22-dikén meg is kezdé működését, s mint jól értesült körökben állítják, a francia javaslat lényegileg el is fogadtatt. E szerint bevitetnek a pápai államba a francia polgári és büntető codex, a képviselői rendszer, a mely rendek és érdekek szerint alakittatván, sem közvetett, sem közvetlen népválasztásokból nem állana össze. E képviseletnek a pénzügyekben határozó, más ügyekben csak tanácsadó szavazata fogna lenni.

OROSZ- és LENGYELORSZÁG. Sz. Pétervár dec. 10. A „Journ. de St. Petersb.“ jelenti: A császár Moszka-ban számos paraszt előjárásokat fogadott. „Engedelmessé-get követelt tőlük a hatóságok iránt, az ádo pontos fizeté-sét s gyors kifejlesztését a megváltási ügynek. A parasztok mindenben engedelmességet ígértek. A császár végül ezt mondotta nekik: „Uj szabadságokat ne várjatok!“

A pétervári egyetem még nem nyílt meg. Hír szerint meg van határozva, hogy a mostani Lengyelországot egye-sítési Lithvániával Konstantin nagyhercege vezetésé alatt. Podoliát, Volhíniát és Ukraíniát hasonlag egyesíteni fogják Mi-bály nagyherceg alatt. Még arról is van szó, hogy a birodalmi székhelyet Pétervárról Moszkába teszik át.

Az njonczozásra vonatkozólag irják Lengyelországból, hogy Varsóban néhány nap előtt az illető hivatalosbából megfoghatatlan módon elloptak minden, a legközelebbi njon-czozáshoz elkészített könyvet, névsorozatot, szóval minden legkisebb idevonatkozó irományt, pedig azon ház előtt, a melyben ama hivatalosbáb vannak, éjjel nappal katonáőr áll. Ezen lopás következtében kétségkívül jóval hátrább esik az njonczozás, minthogy ez uj névsorok elkészítése tetemes időbe kerül. Annnyira ment az elégedetlenség az njonczozás miatt, hogy e tárgyban a helytartó nbnél nov. 28-kán a



varsói lakosság részéről küldöttség jelent meg, orvoslást eszközöndő, de a ngy semmire sem kötelezte magát. Az orosz katonaság és polgárok közt gyakran fordulnak elő összekoczkodások, a melyek többnyire véres fejekkel végződnek; nem régebben egy utkaparót Kolóban agyonütött egy muszka buszár. A varsói dec. 5-ki lapok közzé teszik, hogy azon katonakötelezettek, kik dec. 10-ig nem jelentkeznek, ugy fognak tekinteni, mint a kik a katonai szolgálat alól ki akarják magukat vonni, s elfogatásuk esetére okvetetlen besoroztatnak.

**GÖRÖGORSZÁG.** Athéne, dec. 10. A képviselők válasza a nemzeti gyűlésre majd mindenütt egész csendben bevégződött. Az Alfréd herceg melletti szavazás foly: eddig 70,000 szavazat van beadvá.

A királyjelöltékről bécsi lapokban a következőket olvassuk: Ferdinánd portugál királynak Görögország királyává megválasztása ellen Bécsben nem tesznek kifogást, de kéri, hogy ezen fejedelem hajlandó lenne a görög koronát elfogadni, legalább azt állítja, hogy Londonból tett ez iránti kérdésre tagadólágot felelt. Azt pedig bizonyosnak mondják, hogy Angolország már legközelebb jelentékeny pénzbeli engedélyeket adand Görögországnak. Diplomatiái körökben a „Morning Post” helytelen tréfájának, nem egyének tartják Ferdinánd portugál király ajánlatát a görög trónra, valamint a Hohenzollern Sigmaringeni hg. jelölését is alaptalannak s kivihetetlennek mondják, mint a ki a brasíliai koronaörökös hercegnő kezét törökök megyni. Ellenben alkalmas jelölnek tartják Károly badeni hget, ki jelenleg az osztrák hadseregben szolgál.

Francia lapok tudósításai szerint a görögválasztások, kivált Athenében sok rendellenesség és véres kicsapongások kíséretében folynak. Az „Opin. Nat.” írja, hogy az ily tények és fenyegetések ellen, a melyeknek az athénei francia követség ki van téve, Touchard altengernagy, a ki hadosztályával jelenleg a Pyrausban horgonyoz, kénytelen volt jókora számu tengerész csapatot a szárazra szállítani, hogy a követségi palotát őrizték. Az orosz és osztrák követségek, a mint mondják, hasonló elővigyázati rendszabályok tételére kényszerültek.

Alfréd herceg, az angol kormány utóbbi nyilatkozatai dacára roppant mennyiségű szavazatot kapott ugy Athenében mint a tartományokban.

**MOLDVA-OLÁHFEJDELEMSÉG.** Bukarest, dec. 10. A francia főkonzul Párisból távított parancs következtében, a tudvalevő fegyverszállítmányt illetőleg Ausztria és Angolország fellépéséhez csatlakozott. A három hatalmasság együttes jegyzékben fogja követelni Kuza fejedelem kormányától a fegyverek lezárását s konzuli ellenőrség alá helyezését.

Az „Ostd. P.” igen természetesnek találja, hogy Ausztria, Angol- és Franciaország együttes jegyzékben követelték ama fegyverszállítmány lefoglalását s a három bukaresti főkonzul ellenőrsége alá helyezését. Oroszország nem

csatlakozott a három hatalom kívánatához. Loyalis politikának tanujele-e ez? Kérdezi az „O. D. P.” Nem irtózik-e a szeptembéri kabinet azon magyarázatoktól, a melyeket egy ily eljárásnak maga után kell vonnia? Nem gondolja-e meg, hogy ez által csak igazolva van az a gyann, hogy Oroszország maga az, a mely a kérdéses fegyverek becsempészését eszközölte; vagy azért, hogy Szerbiában uj felkeléseket gyámoliton; vagy hogy Kuza trónját aláaknázza, hogy a fejedelemségekben szerezen ama stereotyp orosz jelölnek koronát, a mit Palmerston lord ellenaknája következtében Görögországban elszalasztott.

A „Donau Ztg.”-nak írják Bukurestből, hogy az egész szállítmány 600 fuvarból áll, 300 szekér két-két 25 darab puskát tartalmazó ládával volt terhelve, s e szerint 15,000 darab puskát szállított, a másik 300 szekeren pedig löszeket és egyenruhákat tartalmazó kisebb ládákat szállítottak hármával egy szekeren. Az egész szállítmány a szerb fejedelem részére történik. Kinek egy Kinkovics nevű megbízott bolgár születésű embere intézi az egész szállítmányt, a melynek eszközlése miatt még angustusban utazott el Oroszországba. A szekerek több irányban mennek előbb kis Oláhország néhány városa u. m. Krajova, Csernestsy, Piesty, majd Vadolas s Heresty felé, a hol intézkednek a szállítmányt Szerbiába átküldéséről. Az a hír szállong, hogy a jövő január és február hónapokban hasonló nagy szállítmányok fogják ezeket követni.

**Ujabbak.** Bécs, dec. 11. A „P. Ll.” levelezője írja: Az erdélyi országgyűlés létrehozásán oly komolyan működnek, hogy ma már körülbelől az egybehívás idejét is tudathatam önnel. Azt hiszem, jól vagyok értesülve, hogy a királyi rendelet az egybehívásra 1863-ik évi január végén közzé fog tétetni. A hónap, a melyben az egybehívás megtörténik, a mint már irtam volt, martius. Korábbi határidő nem igen lehetséges, mintán a választási előzmények némi időt vesznek igénybe. Önkint érthető, hogy ezek a határidők még nincsenek véglegesen megállapítva; de komolyan kilátásba vannak helyezve.

— Páris, dec. 12. Az orosz követ fogadtatása a császár által sokkal szívélyesebb volt, mint a hogy a külföldi rovatunkban közölt rövid távirat előnkbe tünteti. A császár a követhet intézett beszédében ezt is mondotta: „En az ön uralkodója szívének őszinteségét méltányolni tudtam, s őszinte barátságomat szenteltem neki. Ön szíves fogadtatást találand nálunk.”

— A „Moniteur” szerint nem igaz, hogy az

athénei követségek tengerészeket szállítottak ki a követségi paloták őrzése végett.

— Turin, dec. 11. Lamarmora tábornoknak a rablóbandákról tett jelentése szerint főleg négy ponton dühöng a „brigantaggis”: a római határszélen, a Tortona partján, az Ofans alvidéken és Brindisi kerületben. A két első helyén Tristány-nak pénzzel, fegyverrel és hadszerekkel gazdagon gyámolított 100 főnyi rabló csapatja működik; a harmadikon Kazuso-nak 200 majd mind lovas czimborája; Brindisiben mintegy 80 rabló. A rablók ellen 90,000 katonára áll csatatéren!

— Sz. Pétervár, dec. 12. A mai „Journ. de St. Petersb.” írja: A legjobb kűföből állíthatjuk, hogy a nagy hatalmak az 1830-i jegyzőkönyv fentartása iránt egy értelemben vannak. Azonban még semmiféle jelöltre nézve meg nem egyeztek; a pétervári kabinet még senkit sem ajánlott.

— Athéne, dec. 6. A vidéki tudósítások megnyugtatólag hangzanak; csak Patrasban és Korinthusban történnek folyvást apró surlódások. Artemis Michos a naupliai mozgalomfeje Olaszországból haza érkezett s fényesen fogadták. Chadziskos volt miniszter tegnapielőtt visszajött.

— Madrid, dec. 10. A cortes mai ülésében Prim tábornok felolvasta Jurien de la Gravier bizalmas leveleit s több érdekes adatot közölt a mexikói trónjelöltségre vonatkozólag. Ezek szerint Almonte azt nyilváníttotta, hogy ő fel van hatalmazva a francia császár és Miksa főherceg (?) által kijelölést tenni; egyszersmind erősíté, hogy a francia fegyverek Miksa főherceg trónját biztosítani fognak. Prim azt hiszi, hogy a francia hadjáratnak nem lesz ohajtott eredménye.

— Málta, dec. 11. Alfréd herceg Nápolyba utazott.

#### Távirati tudósítás a bécsi börzéről

December 15-én: Nemzeti kölcsön 81.80. 5% Metalliques 72.40. Bank-részvény 805.—. Hitel-részvény 223.—. Váltó Londonra 118.20. Ezüst 117.25. Arany 5.68.

December 13-án: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országai 73.50. Erdélyi 70.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

## H I R D E T É S E K.

### HIVATALOS.

1684. 1862.

#### Haszonbér árverési hirdetmény.

Kolozsvár sz. királyi város Nemes közönségének piaci szemét- és vásár-vám vételi joga, a bel-piacon levő vámház helyiséggel együtt a közeledő 1863-ik évi január 1-től 1865-ik év december 31-ig három egymásután következő évekre terjedőleg a város-házánál folyó december hó 22-én egy délelőtt, mint délutáni hivatalos órákban tartandó közárverés útján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Bérvagyók oly figyelemzettel hivatalnak föl irt árverésen megjelenni, miszerint a fölkiáltási 6000 frt. o. ért. összegnek 10 száztőljával és a haszonbéri szerződésből kifolyó kötelezettségek teljesítésére s biztosításá a szükséges képessegüket tanusító hiteles bizonyítványokkal legyenek ellátva.

A haszonbéri föltételek és vám tariffa megtekinthetők városházánál a gazdai irodában, (földszint 13 sz. alatt,) de az árverezés kezdete előtt is közreboesáttatnak.

Sz. királyi Kolozsvár város tanácsa 1862 évi december 10-kén tartott üléséből.

1091. 1862.

#### Hirdetmény.

A sz. ujjvári orsz. feyigyeteknek az intézet város felőli közfalában fekvő mészárszéke és a Szamos jobb partján fekvő vágóhidja az ahhoz tartozó kellekekkel együtt a jövő 1863-ik polgári évre haszonbérbe lesz adandó.

Melynek ötletéből a felségs kir. főkörmányszéknek folyó hó 2-ról 28024 sz. alatt kelt rendelet következtében folyó december hó 29-én reggeli 10 órakor a feyigyet hivatalos irodájában nyilvános árverezés fog tartatni, melyre a vállalkozni kívánók ezennel meghívotnak.

Kikiáltó ára a haszonbérbe adandó mészárszéknek 700 osztr. értékű forint, — bánatpénztul a kikiáltó árnak 10%-ja teendő le.

E vállalkozásra vonatkozó szorosabb feltételek az intézet irodájában, a szokott hivatalos órák alatt bár mikor megtekinthetők.

Az országos feyigyetet igazgatósága,  
Szamosujvárt, december 9-én 1862.

Molnár, várnagy.

28728. 1862.

#### Pályázati hirdetmény.

Ő császári s apostoli királyi Felsége folyó év szentandrás hó 17-én kelt legfelsőbb kegyelmes királyi határozatánál fogva e nagy-fejedelemségben, Dézsén, Tordán Nagy-Enyeden, Maros-Vásárhelyt, Csik-Szeredán és Déván két évre ujonan felállítandó hat barom orvosi hivatalnak 300 frt. (háromszáz o. é. forint) évi fizetés és a díj osztályok 12-ik rang-fokozatába leendő besoroltatás melletti szervezésit legkegyelmesebben megrendelni méltóztatván, ezeknek bétöltésére a pályázat ezennel oly figyelemzettel hirdettetik ki, hogy az ezen hivatalok valamelyikét elnyerni kívánók barom orvosi okleveleikkel, mint szinte a nazai nyelvek ismerete és más készsültségeket s képessegeket igazoló okmányokkal támogatott kérelmeiket legkésőbb a jövő 1863-ik év január hó végéig ezen kir. főkörmányszékhez beadni el ne mulasztják.

Az erdélyi kir. főkörmányszéktől,  
Kolozsvárt, az 1862-ik év karácson hó 1-ső napján.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betüivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)

### NEM HIVATALOS.

(763) Cs. kir.

szabadalmazott

és

első amerikai

Minden további ajánlást megkímélve, és egyetlen szépitő szer az, mely a londoni világkiállításon „tiszteltetjes említés”-sel tüntettetett ki.

(1—12)

és angol királyi

szabadalmat nyert

általán

kedvelt

#### ANATHERIN-SZÁJVIZIE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

Ezen 14 év óta hasznlatban levő szájviz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb övszereknek bizonyult be, magas és fűfűrasának által toillette-eszközül használtatik, névszerint pedig a legkisebb orvosi egyéniségek által udános bizonyítványokkal helyeseltetén, minden további dicsegetés fölösleges.

#### FOG-OLOM.

melylyel az ember sajátkezüleg dughatja be odvas fogát. Ára 2 ft. 10 kr. Cs. kir. legm. rivált.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 frt 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR Ára 36 kr. o. é.

#### BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárt: Wolff J. és Ekludy J. gyógyszer. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szébenben: Zóhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehérvárt: Sauder gyógyszerész. Rusz, Wagner könyvnyás. Segesvárt: Misselbacher J. M. Besztercén: Dietrich és Fleischer. Dézsén: Kremer S. Déván: Büchler A. Medgyesen: Polbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. Nagy-Váradon: Janki J. Huzella. Fogarason: Nehrer. Maros-Vásárhelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balasszáladán: Korvig T. Szászváron: Leonhardt J., és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Abraham Gábor. Debreczenben: Beizer gyógyszer., Saltzman, és Czanak J. S.-A.-Ujhelyt: Deutsch József. Szénér-Váralján: E. Gerber gyógyszer. Szathmárt: Veisz J. Márm.-Szegeten: Hoffman és Rath. Holdmező-Vásárhelyt: Waagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagy-Bányán: Tapp gyógyszer. Ó.-Maróthon: Pfeiffer urak.

(764)

#### HASZONBÉR.

Néhai gróf Kornizs Mihály örökösei alparéti, zapróczi, oláh-vásárhelyi, szovárosi birtoka akedden, ugy a május 4-k és october 4-dikén jövő 1863-ik évi szent-györgy naptól fogva tartatni szokott országos vásárokból bejövő haszonbérbe kiadó koresoma és vásárrajjal várn árverés útján a többet ígérőnek egy vagy együtt, hat egymásután következő évekre, három évre, ez év december 23-ik napján délelőtt 9 órakor a községi irodájában ki fog adatni.

Kornizs Miklóssal, Batzán gr. Kornizs

Sámuel ural.

(759)

#### Kiadó VÁSÁR-VÁM.

A Maros-Ludas helységében minden héten tartatni szokott országos vásárokból bejövő haszonbérbe kiadó koresoma és vásárrajjal várn árverés útján a többet ígérőnek egy vagy együtt, hat egymásután következő évekre, három évre, ez év december 23-ik napján délelőtt 9 órakor a községi irodájában ki fog adatni.

A feltételek minden időben alólírtnál láthatók. Maros-Ludas, november 24-én 1862.

Hancz Pál, jegyző.

(755)

#### Eladó birtok.

Kolozsmegyében Aranykúton, van egy kis birtok, mely áll 115 hold szántóból, 36 hold kaszálóból, 11 hold legelő-, 10 hold erdőből 1 1/2 hold udvarterületből, csűr és egy paraszt házzal; örök áron eladó vagy meghatározott időre és bizonyos summa pénzbe biztosítékul, kamat fejibe általadandó. Értekezhetni Dióson, tulajdonos Nagy Sándorral.